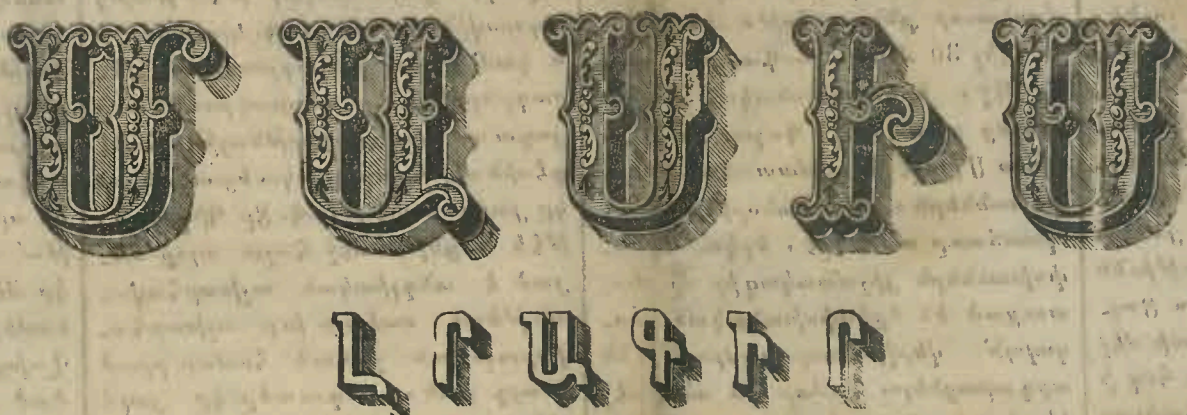

40 4000

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Վարդա ԳՆԱՅՆ
Խմբագրութեան վ
րացողոյ վերս
թիւ 37 Մարտի
Հանրո՞ւ ծախ
չանտիր։
Զապաւո՞ւ նամակ, յոգաւո՞ւ, եւայլի հա չկ
արեւո՞ւ։

PLATE LXXXV

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. Մեարովա Հեռեան պատրանէ

U. 27

Ծ Ա Ղ Ի Կ
ԱՐԳԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՐԿԵՔԵՑ ԵՂԻՊՈՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
Ի ՎԷՏՈՎԱՐՈՒՄ

2 U. 8 4 U. 4 U. 6
 9 6 9. U. 9 P. 11 P. 11 6

Զակառակ թղթին ազնուութիւն
Կէ վիժագրութեան գեղեցկութեան
տարուած խնամոց՝ խիստ աժան

ժողովն նախքան դամենախիւր
դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպիւ.
Գեորգ ԷՖ. Տատեան-Առնենպետ
Յովհ. Է Էքսէքէրպպան-Իր-
Առնենպետ
Բերովբէ Ը Տ. Գրիգորեան-Առնեա-
ղայր
Աբրահամ Գ. Գուլումեքպաշան-Փոխ
Առնենպետ
ժողովն ի պալէ ուրիւ արմանա-
ւորաց, կրօն, ժողովոր, Ազգ. անգամ-
ները վերահաստատեց լիւրեանց
պատանին մէկ, որը հն.

Տ. Արզնիւ, Բահ. Պաշեան
Յ. Յովհաննէս Գազանճեան
Յ. Ռուբէն Կարժապետեան
Ս. Աբրահամ Արեւեան

ժողովն առաջին և համաժողով-
կան կրկին քուէարկութեամբ փո-
խանակ Դի. Զանգաւանքի բաղկա-
յան Բաղ. ժողով մընտրեց, որով
անգամս հն.

Յովհ. Միխայէլեան
Դարբիէ Կենճեան
Կարպետ Յ. Յովակիմեան
Մարտիրոս Լիժնէքեան
Մարգար Կոկերչեան
Օհան Գալանճեան
Յարութիւն Միմիւրեան
Կարպետ Նաղըճեան
Գեորգ Զննեպաշեան

Սոյն ծանուցեալ ընտրութեանց
արգելնք՝ ամենամեծ մասամբ գո-
հացուցին լիւրեանց զենտրոնա-
սըն շնորհաբարկով, կը ժողովն ան-
կեցի բարս որ իւրաքանչիւրն ի նո-
ցանէ իւր պաշտօնական գործի
մէջ իւր գործն ու գերը կատարելով
օգտակար հանելիսանալ ժողովրդա-
կան շահուց.

Լաւ, ետխաբ. անօրինութեան

9. 2 U. 4 U. 5

ՄԱՅԻՍԻ Ի ՎԱՍԿՈՐ

Ողջ ինչ Մայիս ողջին՝ ծիծաղող երկնահասան վարդաթեւ ,
Որ արձակուած ընդ տիեզերք հանգչին հողից մեր վերեւ . . .
Քաղաքի խելով հեղու գեղեցիկ , ցոյ ու ցովունը ցան եւ ցիւր
Շնոր հանուար ուր երանց երանց լիւեւեղ անհուն բախկնցիկ ,
Ողջին . վաղեւ մեր Վասիլորթան այդուն այդուն տօնեղ զեղջ
Ուկեղջիւրէն մինչեւ Զուրբին առ զեղ բայցած ասպարեղ ,
Որ զրտասագեղեք եւ գլուխներ պիտի հիւսուէր զիւր բարբառն
Քնքայ . վատամբն աղկիկներուն սիրուն կարմրայտ զեղայօն .
Զի դու եկար մեղ զին եւ զարթ ըզգեցած լոկ ծաղիկներ ,
Եւ ծաղկեցան դաւաց ամալիւ , միայն ցոյողի երկնանուէր ,
Եւ սիդապան զու կը զարկն ամենուրեք ժպտանօ՜
Խորեւելով թէ զուարթացուցիւ մեր հովիտներ տրամակոծ .
Եւ ինչ , Մայիս , դու ինչ պսակն երկապարփակ ոյր կողէն
կախաւած ծաղկունը . մեր Վասիլորթն արեւունքներն ալ կողողեն ,
Դու ինչ միթէ այն արձագանգն աշխարհալուր՝ որ թռչն
Երկրէ յերկիր եւ մեղ ալ դաս տալ նոր կենաց գաւետես .
Դեւ դու արթնացան մեր պուրթներ , արտոյան առտուն զեղ բերց ,
Եւ զարթոյց զիւ վաղ քալ այդուն դաս զո հովապաց գրիկն անհեծ ,
Որք տիեալներ . սիրաբուշաղ զանկալէն զերգո պաշտօն ,
Ան ընտրն անհուն երկնադասեղ ի իշած . ի ծոց առաջարկուց .
Եւ հոն հողկին , առաւօտեան կ'որթի թերթիկէն ու թուխի ,
Փայտալիւծով ալեւածան վտարն արտերուն , դալարներ ,
Եւ ասրեակներ . հոն ստալայն ծառէ , ի ծառ բարձրաթիւղ ,
Կրեւե իղծե որ կը թռչակն մեր խորհրդոց ծոց ջնկ .
Իսկ եւ խոհեւ եւ զովալուն՝ կը հետեւի մեղ Մայիս ,
Եւ Վասիլորթն մերթ ախանց մօտ , յորս այնքան զուարթ կը հայտն ,
Եւ զարեւունք մերկիւր թարձուն հանգչած՝ ի զեղ աղիւղեղ
Կըրճած ամենուր թեւ թերկուէր , եւ թեւ ընտրն պարուէր .
Եւ կը խալտան դու զուարթաթիւղ ընդ հովանեաւ ծառերուն՝
Որ պար աղալի ցնծալ մանկային , հնչէ քանդիւ մի թրթրուն ,
Ում ծախակցին զոգցեն թուղեն ծառոյ մէջն զովալում ,
Եւ որոց հետ խառնել տենալ Ուրեւն զձայն իր նուազաց .
Եւ կը յղեն թրկոց մէջն հողմիկ առոյշ վարդարոյ՝
Թափառայած գլուխ աղկանց հակառն՝ այտերն ու գանգուր ,
Եւ փափկախեւ հանդերձներուն նուր ծաղեղը նրկարէն
Խեղ մեղաշուռն հոսանքն աղու կը հովալորեն՝ կ'որոտեն .
Կը թռչն դու ի թեւս ոտոց՝ յոյց դրտասագեղեղ հիւսեցան ,
Վասիլորթան ալեւաց վերայ՝ զոր ինչազարդ նաւակն այն
Որ կ'ընթանալ իրեւն փունջ մը նետաւած ծովուն ընդ երես ,
Եւ յորում սրինդ տրակալածայն կը զայալել նուազ պնայես .
Ո՛հ , այն նաւակն է մեր աւելն զոր ներշնչեմ մեղ Մայիս ,
Որ ընդ անհունն արուն թռչն ի թռչն եւ զայնաթուլեկանց զոց ի նրա՝
Փունջն ի ձեռին , երգ ի բերան՝ խոյանալ զուարթաղէմ՝
Ուր քաղցրութիւնը յորդահասան ծորեցիկ մեղ զէմ առ զէմ .
Եւ յուկեղջիւրն արդեօք դարձր զեղեցկանաւ դու այսօր՝
Յայն զեղեցիկ Բեկզրականէն՝ իւր հնալքութիւնաց ընդ ի նրա՝
Որոյ վտակն սկանակիւ , մեծախոյնջն իւր Չայրզղան ,
Դու նոր դրախտ մը կը յարդարես , ըսն սլացքներու զերթութեան .
Ուր բարձրաբերձ սօսեց մէջն կ'առուակին դու ուղիսերն .
Բոյր ու թյուրեք առուին վերայ՝ զոր թեւը հողմիկ կը բախեն ,
Ինչպէս սրտին մերազնաւստ անուշութիւններ սիրային
Լրիկ մէկ շնչելով գործողաբո՜ւ ամպերկով կը հմային .
Եւ կ'առուակին դալամը ջրոցին այն հեղասա՜ անապակ՝
Յոյց հայելոջ նայն հարմուկը , յասիկը , ուռիկ հերարձակ ,
Եւ կը թառան ի փափկաթեւ զորս աչազեղ թրբուէր ,
Երբ ի վտակն յուրիկ նա՜ւ՝ հերթ վարդիկը դադարուն .
Ո՛հ , այն դուտարն է Ոսկեղջիւրին՝ խոյաթուրիկ եւ զրաթիթ ,
Զոր երբ կ'ընէ ջրոցին բերեղի ի ծոցն իւր ջնկն ու հանգաւա ,
Դու նունուշարդը անդ յոյց կուտան համառուկ իւր պտուկերին
Եւ նման ցնորցի աղու՝ տարտամ նոգա միւսեանց կը խարին .
Եւ ալին ի վայր հետեւելով դալարազեղ զո զրանցիկ ,
Նաւազանց՝ միտաւ ի զեղ հանգչին ի գահաւանդ ծառակիւծ
Այն հրապիլ ջուրց պաղպաղուն արքայական Հիւսեցարին ,
Ուր՝ ո՛վ Մայիս՝ բարձրացուցիւր զձո զան վրեժ՝ զիւթային ,
Հոն կը պարզես ակնառոյեան՝ բուր հրապոյրներ ընուլեան ,
Եւ թաւուտներ բարձրակատար կարճեմ ծոցէ՛ղ դուրս կուգան ,
Իսկ դու թեւերդ անձարափակ նոցա վրայ ալ կը սփռես
Եւ բուրբուրներդ ու սօսափններդ հնչեցնեն հոն առ մեղ .
Եւ համարուաւք մ'անդ յորինես նոր գեղեցիկը ինչալուր ,
Ուր մեր հողմը , ա՛ն , կը թրկուիւր զո հնալքներով նորաւուր ,
Եւ մինչ զուտան երգէ ստեղե կը լուեցնեն դու զիւր ձայն
Երբ զայալիլ թռչնոցը հնչե՛ր՝ անմահութեան այն ծորան .
Հոն փառը՝ ի ինչն բարձուա՜ Մայիս՝ զարնան դիւնոյ նաղիւր .
Եւ երբ շարժես հողմածածան զո կատարացը հովանի ,
Գոցցես այն ծոցը՝ արմատախիլ խնդրին թռչիլ դիւն ամպոյ՝
Նման վտակած հողմոյ՝ ոյր ա՛ն , երբ յալին երկինց միայն ի ծոց .
Եւ մինչ խոլմուէն իմ տարմատարմ խնդրին հնազդի թեւաքոջ ,
Դու բիւր բոյներ ինձ մասնախիչ կ'ընես լերանցք անդ ի կոյ ,
Եւ հոս իրթիկ , հոն անդառան , կամ զաւն՝ անդեայն կը արտես ,
Եւ զտիկ խոհուն ապաղապիլ թուցին զտիկը զուարթութեան .
Ո՛հ , հանգիլ զու , Մայիս չննաղ , հանգիլ արմանց մեր վերայ ,
Զի ո՛րք որ դու կը դադարիս՝ հոն զուարթութիւն կը յոյցալ ,
Եւ զօ թեւեր , ծաղկափետուր երբ կը սփռես ընդանուր՝
Ձե՛ս , դու ժպիւն երկինց ինկած վերայ երկրին մեր տիւնը . . .

[illegible]

ընտանեացի մտային բոլոր կարողութիւնը կրնան երեւել առանձնապէս և կեդրոնանալ ուղեղին մէջ ի որոշեալ մասին մէջ, և ապա անոր պայտնեայնարական արտաբերութիւնը կարողանալ որ մը, կարողութիւնն մը և ամենատարբերագոյն մը, որ ապաքէն տեսնուած են այնպիսի, որք երազի մէջ սքանչելի օտեսանութեան շնորհ, մաթէմատիկական բարձրագոյն աստիճանի խնդիրներ լուծած են, և այլն և այլն:

Մտային կարողութեանց կեդրոնացումն աւելի զկարողութիւնը ընելու համար հոս բոլորովին նուազանց օրինակով պէտքը կ'ըզգամ, որովհետեւ ուղեղին այս յատկութիւնը շատ կարգից գաղտնիացողներ պիտի բանալ և հրաշք հաւատարմութեամբ շղային երեւոյթներու դրախտն մեկնութիւնները պիտի տայ:

Դ՞նչ բանի համար է որ երբ գիշեր կ'ըլլայ, աստղերը կ'ալկան տեսանելի ըլլալ, անոյպէս ալ, ցերեկ ատեն երբ մոլոր հորի մէջ լինենք, կ'ալկան աստղերն յայտնապէս նշմարել. — վասն զի գիշերը կը մեզ չըլլապատու իրերուն ամենէն ալ լուսով շտաւելիները լը հասնին անդադար առ չապշ, տեսութեան շրջերուն և ուղեղին այն մասին, որով գրգռմամբ լոյսի գաղաղութեան կ'ունենանք, որով ամ տեսութեան գործարաններուն շղային ուղեւ և կարողութիւնները կը զըրուին, կը բաժնուին և բնականաբար ալ կը տկարանան. բայց ան դամ մը որ մտքին մէջ կը զբաւնութեամբ, ասոնց բովանդակ շղային կարողութիւնները կ'ունենալ, կրնան բոլորն ալ կեդրոնանալ միայն աստղային մը վրայ և ան տեսանելի իր մը տեսանելի ընել: Արդեւ շղային կը պատահի տեսութեան շրջին եղանակը կը պատահի զգալու, ջաշտելու, լսելու, հոտոտելու, ճաշակելու և յարմար շրջերուն և ուղեղին բոլոր մտաւորական կարողութեանց:

Երբ երեք անձինք միասեղ լսուին, չենք կարող որոշել անոնց ձայնն. երբ երկու մարմին միասեղ ջաշտելու, չենք կարող իրարմ ուրոշել զայն. ասոր համար է որ մանրամասն ըմբռնեց համար ջշային կարողութեան կեդրոնացումն անհրաժեշտ է:

Այս մեկնութիւնները տալեն մէջը, գտնեք քննադէպէն:

Բնաշղջիկն ի մէջ և ժառանգականութեամբ ունի շղային այն մասնաւոր, յարմարութիւն, այն նուազանց կարգաւորութիւն և այն բնաստական ոյժն որ, քննաշարուն և երազներուն պէտ, իսկայն մտային կեդրոնացում, կ'առաջանալ շղայինութիւն և այլ կարողութիւնք տեղի կ'ունենան և տեղի կ'ունենան պայտնաւորական ամենախորք և ամենատարբերագոյնութեանց, որով հեռաւոր ձայները կը լսել, աչքերը գործըլլալու պայմանաւ կը տեսնել իրերը ամենախորք, անշնչ և փորձիկ մարմնով մը իւր ձեռնաց

մարմնին ուր և է մասնաւոր մեկնաւոր պայտնեացած գրգռումը կ'զգայ և ճիշդ այս պատճառաւ է որ ամենայն ապահովութեամբ կրնայ ըստ կարողութեան կարգի կարգի վտանգաւորութեան մէջ:

Բնաշղջիկն իւր այս վիճակին մէջ կը նմանի այն մարդուն, որ երբ արտաքին կարգի գոտարածութիւն մը ձեռնամուկ ըլլալ, փոխանակ հեռուէն եղած զիտողութեանց ուղեւորութիւն ընելու, անոնց մոլոր, ոյժ և կարողութիւն, ցոլանալ, բաժնուին, ամենքն ալ կը ժողցի ուղեղին այն մասին մէջ, որ նոյն գործին մէջ միայն յայտնուել միջոցներէն իւր խորհուրդ մտային գործողութիւնը կը կատարուին: Չայլով կարողութեանց այս կեդրոնացումն յատկութեան կը պատահին նա շատ մը մարդոց երբեմն նոյն միջոցներէն զազանական ոյժ մ'արտադրելու արտասովոր կարողութիւնը: Բնաշղջիկներն երբեմն անշնչ ծանրութիւն ունեցող բեռ մը կը կրնան վերցնել, երբեմն այնպիսի ճշդութեամբ և կարգապահութեամբ գործեր կ'ընեն, որ արտաւորութեամբ անպակ անհամար անհամար է անոնց տեսական վարժութեան կը կրնուի եւս: Կրնալ ըլլալ որ մարմն վարժութեամբ և կրնուի եւս մտային ուր և է կարողութեանց մը կեդրոնացնելու բաւական կարողութիւն ստանալ: Կրնուի վարժութեամբ կրնան մկայն չափաւոր լով մարմիններուն այլ և այլ հանգամանքներն իրարմէ որոշելու կարողութիւնն ստանալ: Իրենց ըստ լերն ուղղել և իրենց ստեղծ երեւոյթ տեսնուած փոքրիկ ապօրինիքները ճանաչելով վտանգը գտնալով:

(Զարմանքի է)

ՏՈՒՐՔՔ ԶԵԼԱՍ

ՏԵՐ ՍԻ ՏԵՐՔԵՐ

Գ. Ս. ԻԻՐԻՒԶԵԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹՐԱՄՈՒԼՅԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՑ

Ա. Զ. Գ.

1884 Մայիս 15-ին մինչև 31 գոյացած հաստիքներ

	Մասնակցող	Երաշխային
Պէշլեքճյան-դէժ	181,173 50	5,844 3
Պոլաթ դէժ	193 675 50	4 957 2
Եւլալի »	214,603 50	6,922 7

4 յունիս 1884

Կ. Պոլիս

ԸՆԴՈՒՐ ՄԱՐԴՔ

ԸՆԾԱՆԵԶՈՒՐԿ

ՎԵՐՍՏԱԴԱՐՆԵՐ ԵՐԸՐԱՆԱԴԻՐ

ՊՈՍՏԱԿԱՆ Ի ԶԵՄՐԱՆԵՐ ԶՐԱՄԱՆ

Թարգմանութեան Կ. Ս. ԻԻՐԻՒԶԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Կը գտնուի Մարտի գրասենեակն ամեն հայ գրականացի ընդ եւս

(Հարստութիւն)
 ՏՈՒՔԻ ՃԵՂԱԿ
 ՏԵՐ ԵՒ ՏԵՕՐԵՆ
 Կ. Ա. ԻԹԻՓԻՃԵԱՆ
 ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹՐԱՍՄԻՒՏԻՑ
 Կ. ՊՈԼՍՈՅ
 ԱԶԴ
 1884 յայտ 1էն Կինչև 34 Կոյացա
 հատկութե.
 Երանան Կրպե
 ՊԵՆԵԹԻԱՆԻԳԻՑ 484,473 50 5,844 3
 ՊԵՆԵԹԻԱՆԻԳԻՑ 153,675 50 4,957 2
 ԵՆԵՆԻՆ 214,603 50 6,922 7
 ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
 Ա. ԹՐԻՒՆԻՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԹՎՈՒԹԻՒՆԷ
 — օ —
 ԷԳԺՈՐ ՄԱՒԱԹՅ
 —
 ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ
 ՎԵՊ ՄՐՏԱԳՐԱՒ ԵՒ ՀՐԱՀԱՆԳԻԶ
 ՊԱՆԿԵԱՒ Ի ՀԵՄԱՐԱՆԷ ՅՐԱՆԱՍ
 ԹՎԱՆՈՒՄԻՆ Կ. Ս. ԻԹԻԹԻՆԻՆԻ
 ՀԱՏՈՐ Ա.
 —
 ԵՐ ԳՆԱՆԻ ՄՐԱԾԻ ԳՐԱՆՆԻԽՆԻ
 ԱՄՆԻ ՀԱՅ ԳՐԱԴԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆԷ

